Regulatorn

Det elektroniska medlemsbladet för Stockholms Ånglokssällskap

Mars 2022

Redaktörn har ordet

Hej igen och välkommen till Regulatorns marsutskick. Nu börjar äntligen våren att visa lite av sin god sida och vi kan behöva lite ljus och värme nu när världen är upp och nedvänd på grund av krig och virus. I SÅS så har det aktiva arbetet sakta börjat ta sig ur vinterdvalan och det har hänt lite i Västberga den gångna veckan. En av våra s.k. ”Hbisvagnar” (modernare godsvagn med öppningsbara sidor) har växlats upp från bangården till spår 2 inne på uppställningsområdet och har i dagarna lastats med de maskiner och material vi tidigare har haft stående inne hos Wasa Express. I samband med att nu åkeriet försvinner så har allt som funnits där flyttats hem igen och får tillsvidare bo i en av våra Hbisar. Vi har även fått ganska mycket material till skänks som nu kommer till nytta i vår verksamhet. Vi har även ett stundande årsmöte som blir det första på länge som är öppet för besök, men det går även att deltaga via Skype även den här gången om man anmäler sitt intresse (se mer längre ner). Förhoppningsvis så kommer 2022 att bli ett mer intensivt trafik år än de två år som gått, något som vi dels behöver för att fylla på kassalådan men även där vi behöver ”belöna” de som sliter i tysthet med att hålla SÅS rullande, det genom att visa upp vårat arbete med fordonen. Det finns ju fordon som lämnat SÅS under vintern och sålts som skrot nu när skrotpriserna är höga, här handlar det om bl.a. flakvagnar som stått till ingen nytta, men som ni kan läsa om längre ner, så har det även tillkommit fordon.

Skulle den nu vara så att ni inte vill ha medlemsbladet i er e-post en gång i månaden så kontaktar ni webbmastern på regulatorn@bahnhof.se så tar vi bort din e-postadress.

Ha det bra alla!

/Webbmaster Lasse Nelson

Två nya lok till SÅS

Det är inga vackra lok just nu, men SÅS ropade här om dagen in två Z64 i en auktion hos Klaravik. Loken, som är tillverkade 1953 respektive 1956 till SJ som Z64 347 och 387, gick under många år på MLJ, Malmö -Limhamns Järnväg som lok 13 och 14 för att 2008 säljas till Benders i Bålsta. När loken såldes från SJ till MLJ så moderniserades loken och fick sina stora 4-cylindriga 2-talktsdieselar utbytta mot varsin Scania V8 av typ DS 14. SÅS har ju sedan många år Z64 349 (tillv 1954) som är ett lok med all originalutrustning kvar, men som vi har problem med motor och bromsar på. De båda nya loken har inte enbart fått motorerna utbytta till betydligt bättre modeller, utan även hytterna

har moderniserats med bättre hyttutrustning och ljuddämpade hytter. Vi behöver ett mindre lok för växlingen i Västberga då det är omständligt att starta upp T23 113 och T21 98 för enbart korta växlingar på området. Det ena av de nyinköpta loken, som båda är fulla med graffitti men inte sönderslagna, fungerar utmärkt men den andra är mer en resevdelsmaskin. Tanken är nu att få hem loken från Bålsta där det idag befinner sig och få ett av dessa att fungera bra, samtidigt som de andra loken får släppa till reservdelar och kommer därefter skrotas eller säljas. Genom att skrota två av loken så kommer hela den här affären att gå jämnt ut samtidigt som vi får ett mer pålitligt växlingslok. Vi avrundar med att berätta att de två nyinköpta loken är lokomotorer och inte vanliga diesellok, skillnaden är att en lokomotor har under 300 hk och får framföras av förare med en kortare utbildning än den för att få framföra ett diesellok.

Nu är det dags för årsmötet i SÅS!

Årsmötet eller Årsstämman, kommer att hållas! **Onsdagen den 30 mars klockan 19.00** i Västberga och då i vår klubbvagn ”F5:an” nere i Västberga på spår 2. Det kommer finnas möjlighet att deltaga via Skype genom att anmäla erat intresse för det till Lennart Nilsson på e-postadress lokflennart@gmail.com
Årsmötet kommer som vanligt att handla om val av medlemmar till styrelsen och andra funktioner, i år som är ett jämnt år, så ska vi välja Vice Ordförande, Kassör och två Övriga Ledamöter. Valberedningen är sköts även detta år av Johan Berg 0738 930 144 och Lasse Nelson 0704 382 442 som du kan kontakta om du har några förslag på medlemmar till posterna utöver det som valberedningen har kommit fram till.

På årsmötet så kommer vi även att presentera ett stadgeändringsförslag som handlar om att tillföra ytterligare en ledamotsplats så att det varje år väljs två ledamöter som sitter på två år, alltså totalt fyra ledamotsplatser. Idag har vi en adjungerad ledamotsplats på vilken SÅS nuvarande Trafikansvarige Lars Beijer sitter på, den platsen ska nu alltså bli en fast ledamotsplats.

På mötet så kommer ni även att få ta del av SÅS verksamhetsberättelse för 2021 och vad SÅS hade för sig under förra året. Ni får även ta del av bokslutet för 2021 och med den en revisionsberättelse där vi tittar på ekonomin. Under mötet så kommer ni även att få veta hur 2022 är tänkt att se ut i SÅS, då med vilka projekt som är inplanerade, resor och övrig verksamhet i både SÅS och KÅS. På mötet serveras som vanligt kaffe/te och tilltugg samt att det ges tid för diskussion, samtal och frågor efter mötet.

OBSERVERA: Alla SÅS medlemmar är välkomna till årsmötet men ska du rösta så måste då har betalat medlemsavgiften för 2022, så har du ännu inte hunnit det så är det hög tid att göra det. Det kostar i år 250:- att vara medlem och 25:- att vara familjemedlem boende på samma adress som en fullbetalande. Medlemsavgiften betalas in på Pg 83 53 68-2 och du måste ange din adress och gärna även e-postadress.

Trafik och evenemang under 2022

Det finns nu en närmare plan för trafiken under 2022 efter att styrelsen sett över vad som skulle kunna vara rimligt att genomföra under året, men datumen hänger fortfarande lite i luften då det finns en del detaljer att slipa på, så vi återkommer med mer exakta uppgifter så fort vi vet mer.

- **Ångpendeln 23-24 april**. Ångpendeln blev ju en veritabel succé trots sin lite konstiga utformning, men folk gillade att få åka med bakledes i två kilometer och framlänges två kilometer tillbaka. Därför så har nu styrelsen satt datumet 23-24 april som ett trolig datum som vi skulle kunna prova på det här igen. Samtidigt så hålls ju det årliga ”Tågsläpp” samma helg och att då köra samtidigt blir ju en bra lösning då folk både kan åka och titta.
- **Trafikhelg i Katrineholm** under maj. Naturligtvis så står en trafikhelg i Katrineholm högt upp på önskelistan. Dels så vill vi köra vår första trafik tillsammans med vår systerförening KÅS, Katrineholms

Ånglokssällskap som rustat E10 1747, men även vissa upp oss för vår hyresvärd till stallet, Katrineholms Kommun. Trafiken kommer troligen att bestå av utfärdståg från Katrineholm till Vingåker och Flen under en helg. Det pratas även om en resa Stockholm – Katrineholm och åter samt trafik i Katrineholm, antingen under en eller två dagar. Det detaljer om det här kommer snart.

- **Ångpendeln i höst** är ju ett alternativ, lik den vi körde i september 2021 och som visade hur mycket åksugna Stockholmarna var efter så lång tid utan ångtåg. Att köra Ångpendeln är ju en relativt enkel sa jämfört med längre resor då vi dels håller oss på spår som används för växling och då kan köra med personal som har en lägre behörighet än de som krävs för linjekörning.
- **Luciaångtåg till Södertälje**. Det var på håret att vi kunde köra Luciaångtåg i december 2021, men restriktionerna kom precis dagarna innan den helgen och vi ställde in. Om möjligheten finns 2022 så kommer vi naturligtvis att ta den då vår ångtågsresa till Lucia är mycket populär bland Stockholmarna. Troligen så blir Luciaångtåget en resa som vi fortsatt vill satsa på då även vi gillar den och att den har traditioner långt tillbaka i SÅS historia.
- **Evenemang utan ångtåg**. Vi brukar ju stå och sälja våra vykort, böcker och en del annat, under åtminstone två tillfällen varje år. Dels handlar det som Spårvägssällskapets marknad i Alkärrshallen på Djurgården, men även på Hjulmarknaden som numera hålls i Solnahallen. Vi får se hur det hela utvecklar sig under året, men de här två evenemangen ger bra inkomster till SÅS och brukar generera en och annan ny medlem.
- **Kvällar med tema**. Det är mycket möjligt att vi under 2022 även kan komma igång med kvällsmöten i Västberga där vi tar in någon berättare eller tillsammans tittar på film och bilder, men fika och tilltugg. Det här är ett bra sätt att får medlemmar, aktiva som passiva, att träffas under gemytliga former.

Pågående och kommande arbeten i SÅS

Nu i mars så har det pågått lite sporadiska arbeten på fordonen och sakta börjar arbetet att rulla igång och det finns planering för mer och intensivare arbete nu när kylan börjat avta.

- **På grund av olika omständigheter** så frös vattnet till SÅS under vintern, det här har medfört lite frysskador på rör i vår klubbvagn F5. Just nu pågår genomgång av rören och montering av bättre tappkranar i systemet och förhoppningsvis så fungerar vattnet lagom till årsmötet.

- **Materialhantering**. Eftersom Wasa Express & Åkeri AB avslutat sin verksamhet efter 100 år, så måste nu maskiner, verktyg och maskiner flyttas tillbaka till SÅS. Vi har ju haft en hel del saker på Wasa Express verkstad genom åren och kunnat gå in där för att använda dessa då vi har haft platsbrist inne på SÅS. Wasa Express lokaler ligger ju på samma gård som SÅS men från 1 april tillträder nya ägare med annan verksamhet än den som Wasa Express har haft. De gångna veckorna så har Anders Nyman, Klasse Kindberg och Lasse Nelson flytta över den av SÅS ägda utrustningen till en av våra ”Hbisvagnar” som växlats upp och ställts mitt för vår körgrind in till Wasas gård. Utöver det som tillhör SÅS så har vi även fått mängder av främst material till skänks från Wasa Express ägare Lars Jansson. Här handlar det om bland annat järn och stålmaterial, oljor

och fetter samt en del verktyg. SÅS har även köpt en del utrustning från Wasa Express till mycket gynnsamma priser, bland annat en stor fristående kompressor med tank på nästa 500 liter och ett luftflöde som räcker mer än väl till vår verksamhet, vår gamla kompressor är lite på fallrepet just nu så det kommer lägligt.
Det pågår samtidigt lite röjning inne på vårat område då vi passar på att slänga metall och brännbart i de containrar som Wasa har uppställda under avvecklingen. Det här är något som går jämnt ut då Wasa får intäkter från metallförsäljningen samtidigt så SÅS slipper att betala och transportera de sopor vi har, lite en win-win situation.

- **Röjning av området**, som sagt vi röjer lite bland det som står och skräpar på området men vi planerar en dag framöver då vi på en helgdag samlar alla våra krafter och hjälps åt att röja bort allt som vi inte behöver samt flytta in sånt vi behöver i de vagnar där det ska stå. Vi tänkte samlas **söndagen den 27 mars 10.00** för att genomföra det här arbetet och under dagen så äter vi en gemensam lunch och fikar ihop, alltså en trevlig dag med en insats och trevlig samvaro. Ingen föranmälan krävs och du kommer och går när du vill, men vi kommer att finnas på plats från 10.00 till c:a 16.00.

- **Banröjning**. Inför Ångpendeln den 23-24 april så kommer vi att behöva röja banan mellan Västberga och Liljeholmskajen. Vi ska kapa ner sly och röja ogräs i spåret samt flytta på saker som står i vägen. Det blir en heldag under en helg där vi arbetar tillsammans och även äter lunch ihop. Det här arbetet är viktigt inför resan då vi vill slippa dels repor på vårat tåg och göra det säkert att sticka ut huvudet en bit när vi passerar. Sen måste en hel del ogräs bort runt spåren så att vi kan bromsa säkert och få grepp med hjulen när vi kör, men även minimera risken för att råka tända eld på torrt gräs. Verktyg och maskiner finns, men vi behöver folk till arbetet. Vi har ännu inte satt något datum för det här och återkommer senare, men vi vill redan nu flagga för att den här dagen kommer framöver.

Medarbetare sökes

Det är ju så här att även de i styrelsen blir äldre och många har suttit väldigt många år på sina poster, vilket vi är tacksamma för, men där man nu kanske vill ta det lugnt och njuta av det man har varit med och byggt upp. Vi börjar redan nu att söka främst styrelsemedlemmar till framtida uppdrag i styrelsen, kanske redan till årets årsmöte? Att sitta i SÅS styrelse är som allt annat arbete i SÅS, helt ideellt, men något som behövs för att kunna föra föreningen vidare framåt. Att kliva in som en ny medlem i styrelsen kräver dock lite bakgrund, men åldern i sig är dock oviktig. Har du någon tidigare erfarenhet av styrelsearbete i en ideell styrelse eller liknade, eller har du en god insikt i SÅS styrelse, SÅS verksamhet eller någon annan järnvägsförening, så kan det här vara något för dig.

Styrelsearbetet innebär att dels fördjupa sig i SÅS verksamhet, men även att hjälpa till med alla de regelverk som idag styr vår verksamhet. Styrelsen har ordinarie styrelsemöte en gång i månaden och vid några speciella tillfällen för riktade insatser. Arbetet består i att få SÅS att fungera både juridiskt och praktiskt med stora övergripande beslut men även en del detaljbeslut. Många poster i styrelsen kommer på sikt att behöva lite nytt blod med ny kraft och nya idéer, kanske är du en erfaren Kassör eller Revisor eller en som är van att arbeta mot myndigheter? Kanske har du ett stort kunnande kring järnvägar, järnvägstrafik och även museiverksamhet eller något specialområde som passar in på vår verksamhet?

Känner du dig manad och intresserad så är du välkommen att höra av dig till oss så berättar vi mera. Skicka oss ett mail så kontaktar vi dig. regulatorn@bahnhof.se

SÅS lokala körningar

SÅS har genom åren kört en del lokala resor i Stockholm. Allt börjar ju på Slakthusbanan 1975 där vi kör fram till 1993 där den senare blir den nya Tvärbanan. Vi flyttade sedan trafiken till det vi kallade Västbergabanan, alltså mellan dåvarande Liljeholmens Godsstation och övre Västberga, men tyvärr så försvann spåren mellan nedre och övre Västberga. Sen körde vi på Värtabanan en tid, där det idag är svårt att köra trafik efter att Norra Station blivit överdäckad. Vi körde även på Saltsjöbanan i mitten av 90-talet, men efter bygget av Hammarby Sjöstad i norra Hammarbyhamnen så gick det slutligen inte att nå Saltsjöbanan den vägen och vi tvingades lägga ner den trafiken. Utöver de banorna så har vi under åren valt att köra på det som tidigare var SJ:s spår, som senare blev Trafikverkets spår. Genom åren har alla av Stockholms tidigare industri- och sidobanor försvunnit en efter en och det finns inte mycket kvar att välja på. För en del år sedan så började vi köra trafik från Liljeholmskajen straxt väster om Liljeholmsbron till bl.a. Södertälje, det här eftersom det var enklare att starta från Liljeholmen än från Stockholm C. I september 2021 så körde vi för första gången Ångpendeln från Liljeholmskajen och upp till Västberga via Nybodatunneln, det här är dock en resa där tåget går med loket i rätt ände enbart på hemvägen, då vi backar upp till Västberga. Järnvägen går idag från Västberga till Cementa vid Liljeholmshamnen och dit har det fram för några år sedan körts cementvagnar till och från Trafikverkets nät. Då det nu finns byggplaner för området från Cementa och bort mot Gröndal så kommer Cementa och en del andra gamla fabriker som Alcro/Becker och Kolsyrefabriken, att försvinna och ersättas med bostäder. I den ursprungliga planen så skulle även fastigheterna mellan cementa och Liljeholmsbron ersättas av bostäder, men planen har reviderats och den biten av området blir kvar tills vidare. Sträckan mellan Västberga och Cementa är omkring 3km lång och det som håller halva den här sträckningen kvar beror på att det är den enda platsen i Stockholm som förbinder tvärbanan/tunnelbanan med Trafikverkets nät.

Stockholms Stad tittar nu samtidigt på Stockholms kajer för att hitta en möjlighet att göra Stockholms strand- och kajlinje mer tillgänglig för allmänheten, det här genom att lägga till gång- och cykelstråk samt en del flytande plattformar för bl.a. sport och rekreation. Eftersom det här är den sista chansen att skapa någon form av museibanan i Stockholm så har SÅS uppvaktat Stadshuset och Stadsdelsförvaltningen med ett förslag om att bevara hela sträckningen och kunna använda den som en liten museibana för vår trafik. Vi har belyst att SÅS redan använder bansträckningen och att vår verksamhet ligger i ena änden av bansträckningen. En idé som finns är att anlägga en rundgångsspår vid nuvarande Cementa för att kunna köra trafik på sträckningen upp till Västberga och åter. Hur det går med de här planerna återkommer vi till, men vi ser det som den sista chansen att få en ”egen” bandel utan att tvingas ut på Trafikverkets nät vid resor.

Hur får vi fler aktiva till SÅS?

Det ständiga problemet är att hitta nya aktiva, men även få tillbaka tidigare aktiva till SÅS verksamhet. Ska SÅS fortleva så måste vi få en ny eller yngre generation som tar över stafettpinnen in i framtiden. Att vara aktiv i SÅS innebär inget tvång, man måste inte komma varje vecka och hjälpa till, det väljer man själv. Inom SÅS så finns det ett brett omfång av olika aktiviteter, allt handlar inte enbart om att krypa under ånglok och bli skitig. Hos SÅS kan du arbeta med snickerier i vår verkstad, du kan sköta om köket, du kan kanske sy gardiner och laga säten, du kan arbeta med vagnar om du föredrar det eller diesellok och varför inte just ångloken? Du kan bli en av de som håller i påeldningarna innan resor och delta i arbetet med klargöring av ånglok och vagnar. Vi har ett arkiv där du kanske skulle villa hålla på och fixa med det vi har där? Det krävs absolut inga förkunskaper, vi lär varandra och vi lär oss tillsammans. Arbetskläder är inget problem, det finns massor att låna i vårat omklädningsrum. Sen kanske du bara är intresserad av att vara med under våra resor, kanske som konduktör, kökspersonal, plattformsvakt eller som lärling på något du vill lära dig. Det är inte omöjligt att du är vår nästa eldare eller den som är med och leder trafiken och planeringen i framtiden. Vi behöver samtidigt alltid de som gillar att pyssla med byråkrati och papper, så du kanske hittar din plats där? Tycker du inte att det här var något för dig så har du i alla fall provat på hur det är att arbeta med äldre tåg, det finns absolut inga krav då du själv bestämmer vad det är du vill göra eller inte göra.
Vi tycker att det är synd att inte fler blir en i gänget, för vi har det trevligt ihop och du kommer snabbt in i gänget och får nya kamrater, för järnvägshobbyn är kul och givande samtidigt som du gör en insats för bevarandet av SÅS unika fordon och vår verksamhet.

Hur gör jag för att bli aktiv?

Det absolut bästa är om du dyker upp på våra arbetskvällar i Västberga på tisdagar från 18.00, det är bara att ta tag i första bästa du möter så hjälper han/hon dig vidare. Det kan vara så enkelt att du bara kommer ner och fika med oss en tisdagskväll och får lära dig mer om vad det aktiva livet innebär. Kanske känns det obekvämt med främmande människor i en hobby som är lite speciell, men det är inget problem för oss. Åldern är inte heller något problem, stor som liten är välkomna.
Du kan även kontakta oss innan om du vill det och fråga vad det aktiva innebär och kanske boka ett möte på plats? Är du är intresserad; vi nås på telefon under tisdagar klockan 18-21:00: 0793 405 341 eller så mailar du till regulatorn@bahnhof.se eller roland.jonsson45@gmail.com så återkommer vi och berättar mer.

Visste du det här?

Det spår i Västberga som vi kallar ”*SJ Frilastningsspår*” ute på bangården vid Drivhjulsvägen, ursprungligen byggdes för lastning och lossning av järnvägsvagnar som transporterades på vagnbjörnar. Här ifrån kördes vagnar på vagnbjörnar via gatorna till olika industrier och företag, bland annat så kördes det vagnar till Vin- och Spritcentralen på Reimersholme innan man flyttade verksamheten till Årstadal. Konsum hade vid Tellusborgsvägen i Midsommarkransen en fabrik som tillverkade tvätt- och diskmedel och när transporterna var som tätast så kunde man köra upp emot 12 vändor om dagen. Bilden till höger är när ett ekipage är på väg från fabriken i Midsommarkransen och som då hette Nord Tend och senare bara Tend. Den vänstra bilden är tagen på just Frilastspåret i Västberga där en vagn dras upp på den i Italien tillverkade vagnbjörnen. Dragkraften var från början fordon som köpts in från Europa efter 2:a världskriget, så kallade ”Surplusfordon” men där man senare gick över till dragfordon från Tyska Kaelble, som den på bilden.

Stockholms Ånglokssällskap
Vretensborgsvägen 13B
126 30 Hägersten
www.anglok.com

Org 80 20 16-8129
Pg 83 53 68-2
Tfn 079 340 5341
E-post roland.jonsson45@gmail.com

Styrelsen 2021-22

Ordförande	*Håkan Edeslätt*	*h.edeslaett@outlook.com*	
Vice Ordförande	*David Rolleberg*	*david.rolleberg@gmail.com*	
Kassör	*Lasse Zethraeus*	*lasse.zethraeus@telia.com*	
Sekreterare	*Roland Jonsson*	*roland.jonsson45@gmail.com*	
Ledamot	*Klas Kindberg*	*57klaba@gmail.com*	*Fordonsansvarig*
Ledamot	*Lennart Nilsson*	*lokflennart@gmail.com*	*Säkerhetsansvarig*
Ledamot	*Ulf Larsson*	*uffe-larsson@bredband.net*	*Ansv Katrineholm*
Ledamot	*Carl-Erik Olsson*	*carlerik1921@gmail.com*	*Medlemsreistrator/arkiv*
Ledamot	*Lars Beijer*	*beijer.lars@gmail.com*	*Trafikansvarig*
Webbmaster	*Lasse Nelson*	*regulatorn@bahnhof.se*	*Redaktör*

Nästa nummer av Regulatorn förväntas komma ut omkring mitten av april månad